

“Hayat, Zât-ı Zülcelal’in en parlak bir bürhan-ı vahdeti ve en büyük bir maden-i nimeti ve en latif bir tecelli-i merhameti ve en hafî ve bilinmez bir nakş-ı nezih-i san’atıdır.” denilip hayatın **“hafî ve dakik”** olduğu ifade ediliyor. **Açar mısınız?**

Hayat; kendisine hizmet eden her şeyin Allah’ın mülkü, mahluku ve memuru olduğunu ilan etmekle, O’nun birliğine en parlak bir delil olur. **Yani hayatı veren kim ise; o hayata yardım eden her şeyi yaratan ve emrine itaat ettiren de O’dur.**

Hayat aynı zamanda en büyük bir maden-i nimettir. Yani hayat sebebiyle bize yardım eden her şey, bizim için bir nimet olmaktadır. Meselâ, bir taş için ne güneş bir nimettir, ne hava, ne de su... Bir ağaç için bunların her biri ayrı bir nimettir. En büyük nimet sofrası insana ihsan edilmiştir. Kâinat bir meyve için büyük bir nimet sofrası olmakla birlikte, o meyvenin kendisi ancak ondan istifade eden insanlar sayesinde nimet olmaktadır. Yani, bir meyve, ondan faydalanan canlılar olmasa, sadece İlâhî bir sanat eseri olarak kalır, nimet olmaz. **İşte güneşten, havaya, arının balından, koyunun sütüne kadar her şeyi nimet eden hayattır,** yani hayat sebebiyle onlardan istifade eden canlı mahlukattır.

Hayatın “en latif bir tecelli-i merhamet” olması, en büyük bir İlâhî lütuf ve diğer kesif eşyadan çok daha ileri bir rahmet tecellisi olması cihetiyledir.

İşte kesif ve maddî olmaması cihetiyle **hayat,** Cenab-ı Hakk’ın **“en hafî ve bilinmez bir nakş-ı nezih-i san’atıdır.”** Yani, hayatın kendisi maddî bir varlık olmadığı için gizlidir, görünmez. Mahiyeti ise Üstadımızın da beyan ettiği gibi zaman-ı Âdemden beri bilinmemiştir, halen de bilinmiyor. Onun mahiyetinin bilinmeyişi, bir yönüyle de onda çok çok ince ve mükemmel bir İlâhî sanatın sergilenmiş olmasındandır.